СӘҢИДЕ ИБО

Азати

Нәширәта «Советакан грог»
Ереван-1988

ԳՄԴ 84 Քրդ.
Ս 152

Сәһ'иде Ибо

И 152 Азати: Шьер у поэм: — Ереван; «Советакан грог'», 1988, 92 р'у.

Бәрәвокеда дӧ поэме Сәһ'иде Ибо у чәнд шере wийа сале пашьн ньвиси щи бунә. Әwана хәм у хийале шайир дьдьнә к'ьвше у гьредайинә ә̇мьре мәйи иронир'а.

С $\frac{4702350200}{705\ (01)\ 87}$

ԳՄԴ 84 Քրդ.

ISBN—5—550—00129—9

© «Советакан грог'», Ереван — 1988

ШЬВӘР'Е

Әва шьвәр'е —
Қапе гольке,
Сәрик гелида
Ль нава аве,
Сәре дьн дьчә
Зьке h'ольке...

1985

*
* *

Дәwрәк гӧлә, йәк шиланә,
Әw фәләка мә т'әванә,
Щаhьл гӧлә, ле кал шилан,
Wайә ә'дәт сал у дәwран.

1987

Т'ӘМЙА ӘЛИЕ БЬРА
У МИК'АЕЛЕ Р'ӘШИД

Әз мевane дьнийа гәwр бум,
Ћатьм у чум.
К'ьћ'ела мьн зин у дьзгин
К'әт... ньк'ьси.

Т'әмйа мьн wә, гәли бьра,
Wә, ћогьра,
Ћәвр'а бьбьн ћьм пьшт, ћьм баск,
Дьлбар, херхаз.

Әмьр, wәлләћ, мәйданәкә
У дәмәкә,
Бәрдьы дьзгина к'ьћ'ела,
Гәли сйара.

Ве дьнйа шен кәс наминә
Ль сәр зинә,
Демәк, бажон мәйдана xwә
Әмьр сәрхwәш.

Ћун мевane дьнйа гәwрьн,
Wәрьн... ћәр'ьн.

1986

Ч'ӘМ

Ӈьрйа қәрқаш р'ода дьчә,
Ч'әм т'у дькә қәрахе хwә,
Ль сәр лева қал у қьршә
Дьиьвежә мьқаме хwәш.

Бьстан дьдә хwәлийа левза,
Кӧ авьсә кӧлилк, гӧла,
П'әпукьи бәр зьнар у занг,
Сawк'ешьи же мина дила.

Ӈәр сәхире ч'әм бәр бә'ре,
Бә'р ӈ'утәкә, ле әw бәрхә
У ӈ'уф дькә ч'әме зарзеф
Бә'рә бьрчйә, ӈе т'ер нахwә...
1985

Р'Е

Қәжийә әв р'е,
Ле ч'йа гае бар,
Әв ч'әме щьндар
Ӈәспе бе ӈәвсар.

Бәләки—қашә,
Қани—бьлурван,
Әзи сәрхwәшьм
Әве хәмла ӈан.
1987

QАРХУН

К'ане коне р'әш,
К'а гае стуна,
Р'оже тә'л у һ'әш,
Т'оза Qархуна.

К'ане т'а, хӧри,
К'а хьрабе кало,
Мере т'аqӧри
Ль дәре мала.

Т'әмам мьрьн, чун
У к'әтьн мәзәл,
Дәwса wан шинбу
Qархуна т'әзә.
1986

*
* *

Т'әв шире хwә, т'әв шире хwә
Ьне да мьн зьмане мә,
Ләма жи әз к'ӧда һәр'ьм
Заре к'ӧрдә бәләде мьн.
К'е зьмане хwә бир бькә
Шире дайка хwә бир дькә...
1986

БЬРУСҚ

Қира ә'wра р'у ә'зман
П'әнще р'ое гьртьн дил,
Һесре ә'рша бун баран
У щан кьрьн кӧлилк, зил.

Т'ор'а зер'ин бу гәwлаз,
Зәрпа бьруске қәтйа,
Бае диньк, аниназ
Мина к'әлбәки әwтйа.
1986

*
* *

Һатьм дьне тә'зи,
Жь дьне дьчьм р'ази.

Һатьм дьне нәзан
Ве ада р'онда мам.

Әвде думьке кьно,
Те чь бьви дьне.

Жь дьне һәр'ә р'ази,
Wайә ә'мьр, йази.
1987

*
* *

Ах, чь кьрьн сале мьн,
Хьраб кьрьн h'але мьн,
Зар'тйа мьн зəвт кьрьн,
Бехwəй, бебəхт кьрьн,
Ах, чь анин сəре мьн...
Сално, wəр'а шəр'е мьн.

Ах, чь кьрьн сале мьн,
Бун байсе h'але мьн.
Зар'тйа мьн qəйд кьрьн,
Зарт'йа мьн h'əд кьрьн,
Сəр р'йа Qархуна мьн
Р'еч'а мьн р'əткьрьн.

Иро əз п'əшмурдə,
Зар'тйа хwə дьгəр'ьм,
Qархун ль к'уче тə.
Қəси херхаз т'önə
Бежə: — Қале, вайə
Зар'тйа тəйə гönə.

Ах, чь кьрьн сале мьн,
Бəрбат кьрьн h'але мьн,
Зар'тйа мьн qəйд кьрьн,

Зар'тйа мьн бәнд кьрьн,
Бу щә'нукә бехwәйи
Qархун, ль дәште тә.

Иро п'арсәкчимә,
Иро мәт'әл мамә,
Қәси херхаз т'өнә
Зар'тйа мьн вәгәр'инә.

1986

*
* *

К'әлб дьә'wтьн, к'әлбе гөрех,
Занг жи бунә дәфчие wана,
Амәнәтьи hьм дьрб, hьм р'е,
К'әлб йаланчие шьвананә.

У т'уләки бощи, хьшим,
Кө ч'ә'в т'әзә бьшкьвинә,
Қастә-каста wийә мьqим,
Кө избаткә әw жи к'әлбә.

1987

*

* *

Иро әз чум Әләгәзе,
Иро әзи сәрхwәшьм, к'еф,
Вае кани, ава we зер',
Дьтәйисә ча р'ульh'еф.

Вае әw щәw, кӧ бәрхе мьн
Ава йаqут дьхарьн т'ер,
Бука т'әзәйә тәр'азьн,
Шьр'ке дәнгбеж ле тенә жер.

Бәләки, жи-hива т'әзә
П'ал-ә'змане шин те хане
У хwәшхwәшке ч'ә'вр'әш, гәвәз
Баг'дайа сор сәр хозане.

Иро әз чумә ч'йае мә,
Неч'ирваньм р'е у дьрба,
Неч'ира мьн зар'тйа мьнә —
Хwә вәшартйә ль нав хьрба.

Кани hәйә, щәw жи hәнә,
Бьлбьл диса бунә дәнгбеж,
Зәйнәт, мьqам, музрганә,
Мот'ащ-кӧлилке гӧлавр'еж.

Әз р'ӧшәте дьдмә wә,
Щәw, тәр'азьн, кӧлилк, хwәхwәшк,
Бежьн, бьбиньм зар'тйа хwә,
Кӧ бона мьн буйә т'ьбәрк.

1987

*
* *

Канйа wаре Базарщӧхе,
Тә шькле мьн чьма вәшарт,
Тәйре к'әлех ч'э'ва дьхӧә,
Тә зар'тйа мьн ль хwә мәh'анд.

Әз р'адмуєьм ав тә дӧр',
Әз h'әщимә, ле тӧ зйарәт,
Әз р'ewимә, ле тӧ бӧhӧр,
Әз бир накьм нәмамийа тә,
Тә зар'тйа мьн чьма шеланд.

1987

БӘРЕ Қ'ӧРДА

1.

Р'әх ч'әме Фәрате
Чар һ'әзар сал бәре,
Ль п'ашла т'әбйәте,
Нава гӧл, сәрзәре
Қонәки р'әш һәбу,
Мина тәйре Симьр'
Хwәр'а мәльси бу,
Хwәйти кӧрка дькьр:
Хут бьн wи конида
Һәбу мерәки че,
Сьмел р'әш у р'идан,
Хwәйе аqьл у зен.
Қ'ӧрдо бу наве wи,
Бь хwә кӧр'е мәда,
Йәки мьлук, мьт'им
Жь бәра ощахзада.
У р'оке бу гӧр'ин,
У р'оке бу qижин,

Дәф у т'ӧлӧмѣ дан,
Букәк жер'а анцн.
Чь бук — hори, п'әри.
Дәв у дьран шәкьр,
Зер'е ль бәр сери
Гӧр'бун мина агьр,
Бәжнә бьльнд-қәләм,
Навкелк зьрав-хәзал,
Һ'ӧба К'ӧрдо ле хәм,
Же дьбари шәмал,
Қәwотк бу әw әйни
У щәйран бу гәнди,
Һәма әw бу мә'нн,
Кӧ нав лебу Wәрде.
Малә шенбу, бьлә't
Чәwа зәйнәт, ава
У р'оке жи wьр hат
Дәнге зар'а сава.
К'ӧрдо у Wәрдер'а
Көр'әк hатә дьне,
Әwә шабун пер'а
Көр' тина мер, жьне...
У сал hа бьhӧрин,
У сал бунә зьнщир,
Иди ль бәр дери
Һ'әвт hәспе гәм у зин.
Һ'әвт көр' конр'а хәмьл,

Қ'ӧрдор'а бун баск, мьл
Ч'ар, мьраз—Wәрдер'а.
У кӧр' т'әв бун хwәйкӧр',
У т'әв бунә хwәймал,
Сазбу мьләте к'ӧрд
Бәри чар һ'әзар сал.
У мьләте мә щан,
У мьләте хирәт
Хәмьланд Қ'ӧрдьстан
Бь хер у бәрәк'әт.

2.

У дәрбазвун қӧр'нә,
У дәрбазбун зәман,
Р'абу йәки қӧр'ә,
Р'абу йәки қӧт'ам,
Йәки гор' бьгор'и
Кьрә гази, һәwар,
Дәнге wи бу бор'и,
Һьлда гәли, нәwал.
Р'абу йәки қомси,
Йәки Бәкре Әwан,
Wа бу щӧр'нәк'иси,
Һәв бун тир у кәван.
Готьн: «К'ӧрдо, Wәрде

Де у баве мәнә,
Әwан дарәк гәнди.
Ле, әм бәлге wенә.
Р'әмә ль hәстуйе wан
Гölбьн ль щьнәте,
Әв эла hан т'әмам
Хут сәр т'ур'а wан те.
У hәр ә'вдәк ньha
Хwәйе сәре хwәйә,
Тәйр жи иро дьha
Р'әфа хwә башqәйә.
Hәр кәс бьрә hәр'ә
Дайнә зозанәке,
Щоте wан нәгәр'ә
Ль сәр хозанәке.
Wa пешда hатьн эл,
Кембу хирәт, к'омәк,
Нәйар бадан сьмел,
Элти wир'а бу ч'әк,
У hәр эләк хwәр'а,
У кәс hащ hәв т'önә,
Бунә хöре ч'ер'а
К'е сазкьр әw гönә,
Әw жи he бәс нинә,
Hәвр'а бунә дьжмьн,
Бунә к'инәк'инә,
Жь hәв р'әвандьн, жьн.

Һатьн селщук, т'әтәр
У к'ӧрда бун qәда
Бун кӧл, бунә к'әсәр
Нав wәлате мәда.
Хwәлийа мә зәвткьрьн,
Бьрьн дәwләт у мьлк,
Qизе кәзи бьрьн,
Қьрьн т'әтәр у т'ьрк,
К'ӧрд кӧ qӧр'нә, зәман
Мербун, шәмскани,
Зоре данә сәр wан
Нире мӧсӧлмани.
Бь шурәки нәһәq
Мьләт кьрьн дӧ qәт.
Ч'йак бу мӧсӧлмани,
Т'опәк—шәмскани.
У wа бунә дьжмьн,
Данә сәре һәв qар,
Жь бәв р'әвандьн мьн,
Т'ьфаq ль wан бу жә'ар.

3.

Р'абун Иран, Т'уран,
Wәлат мә гьртьн дил,
Қьрьн алан, т'алан,

Хwарьн к'әлах, бәртил.
Т'ърк-әw гör'е бәт'әр,
Зьман мә qәйд кьрьн,
Мәр'а бун к'öл, к'әсәр,
Бунә холор, мьрьн.
Жь мә стәндьн бәшәр,
Тәр'ьбандьн, мьраз,
Ньлдан бьр'ще мәрмәр,
Бун щәбраһил, qәwаз.
У т'әбийәта кәзи,
У бука бәр п,әрде
Ч'ьлмьсин, ман тә'зи,
Бунә хöре п'әрде,
У Щьзир у Сьнщар
К'әтнә бьне бәраш,
Хöре qәйд у чидар.
У Мусьла зәйнәт,
У Диарбәк'ьр
Бунә әwр у к'ане
Шуре wанә к'öрдбьр',
У Мусьл у Шәнгал,
Гәлие Әлибәге
Ньлгьртьн хәм, хйал,
Бунә wаре щәнге.
У әм-кöр'е Кöрдо
У әм-лаwе Wәрде,
Кö занәбун, пьспор

Манә бе бав у де.
Ль мә бьрйа к'омәк,
Мә öндакьр хирәт,
Ах, бек'омәк, беч'әк...
... Мәр'а нәбу ширәт.
Әм р'абунә бәр һәв,
Хуна мә бу селав,
Шине нәбьр мә т'ав.
Мә дәрд нәкьрьн т'әв,
Дö кör'е бавәки
Һәвр'а нәчун т'öщар
Неч'ир у р'awәке,
Нә бьра бун... нәйар.
Бьре хуна бьре
Дьр'ет щики бадә,
Нәдьбу п'еч'ьре
Бона бәниадәм.
Ль нав ч'иае к'örда
Шин п'ьр', нә кö дә'wәт,
Элә xwәр'а щöда
Әw бу qанун, ә'дәт...
Һатьн фарьз, т'әтәр
Xwәр'а ледан, бьрьн
У к'örд бун сәрәскәр
Бона ордие дьжмьн.
У hат Сәлаһ'един —
Әw мерхасе мера,

Ӏьлда Мьсьр, мәхин,
Бу хwәйнаве шера.
Әwи нәкьр т'ӧ ч'ар,
Wәлат нәкьрә мьлк',
Ләма дәвхун, ӏәрщар
Нәйар-т'әтәр у т'ьрк.

4.

У дәрбазбун қӧр'нә,
У дәрбазбун зәман,
Р'абу йәки қӧр'ә,
Р'абу йәки қӧт'ам
Йәки дин, әвсәнә
Кьрә гази, ӏәwар,
Гот: «Әл чь тәванә,
Әширәтьн бь к'ар».
Ӏәр э'ширәт хwәр'а
Дьчә зозанәке
У щот накьн ӏәвр'а
Ль сәр хозанәке.
У дьбьнә нәйар
Кӧр'е де бавәки,
Бәр ӏәв дьбьн ӏ'әсар
Бой ӏӧрмәт, навәки.
У хwәлийа мә к'ӧрда

Бе синор у мәзил
Бу эwра щәнг бөг'дан,
Һ'әйфһьлдана р'әзил.
Сйаре һәспе к'ьһ'ел
Авитнә һәв қәмә,
Дьжмьн бадан сьмел,
Ль к'өрда бу щәрмә.
У ч'йае мә кәзи —
К'олосе сис сери,
Шелйан у ман тә'зи,
Мәлул һәв ньһер'ин.
К'ане әв чь э'щев,
Әв чь тәһәр бьруск,
Кө хwәлийа wанә де
Хwәр дьжмьне чьр'ук.
Хуна мә бу Мурад,
Хуна мә бу Фәрат,
Бун мәзәле өнда
Жьн у зар'е к'өрда.
Әw жи һе бәс нинә,
Нә эл, нә э'ширәт
Ньзаньн хwә к'инә.
Wайә э'рф у э'дәт.
Ньзам бь дәсте к'е,
Бьфькра к'е р'әзил,
Мала К'өрдо, Wәрде
П'әйда бунә қәбил.

Иди т'онэ мэзьн,
Иди т'онэ бъч'ук,
К'омэк, хирэт мьрьн,
Ћ'элйан ча бэрфа п'ук',
Қэси нани сэр зар,
К'ане aw xwэ к'инэ,
Ах, ewe бе сът'ар
Бэре дарэкинэ.
Р'абу баки бэт'эр
Кьрэ фьзьлдуман,
Қöткьрьн бэлге тэр',
Шандьи Иран, Т'уран,
У ћэв бунэ хэриб,
У ман бемал у war,
Бунэ фaqир, к'эсиб,
Wэт'эне xwэ диндар.
Р'абун т'ърк у фарьз,
К'örда кьрьн фэрwар,
Хуна wан бу дэнгьз,
Сэре р'йа ман фьрар.
Қэбилэк Сьнщаре,
Йа дьн гола Wане,
Қэбилэк Шэнгалэ,
Йа дьн Бэрзьнщане,
Қэбилэк Мусьле,
Йа дьн ль Дерсьме,
Қэбилэк Идьре,

Йа дьн Хорәсане
Хwәр'а хәриб, wәh'ид,
Гöһә нә ль сәр һәв,
Р'ожәкә хер нәдин
Соһбәт нәкьрьн т'әв.

5.

Awa wәр'а эла шәрqйа,
Наве wана нәдира шәмс,
Мале wана кани бой т'йа,
Ле жьн бәдәw, намус һәрдәм.
К'олосе wан бәрфа йәкшәв,
Шә'ре доре гәвәз у к'aw.
Бука wеда авит чаршәв,
Дьжин сәqьр, бе шәр' у дә'w,
Ле тö бьнһер' көр'е К'öрдо
Чawa һәвр'а бунә хәриб,
Напьрсьн к'еф, һ'але һәвдö,
К'а к'е бьрчи у к'ийә т'и,
Тире тә'на һәвдö дьхьн,
Дәхәси wан буйә бьр'әк,
Бей һәв дькьн бедәр, әк'ьн,
Ль пеш нәмам бепьшт у т'әк.
У р'оке бу щьмһ'а мера,
У гьран бу wьра соһбәт,
Һ'әзар гьли анин сәр зар,

Qəwин нəбу ль wан мӧh'бəт.
У бəра че, бəра шəрqйа
Наве wана нəдира шəмс,
Ћəв щьће бун, ман сəре р'йа
Бь бар, сəрбар, к'əсəр у хəм.
У бəра че, бəра шəрqйа
Хəмла ч'йае Әлəдаг'е,
Ма бəрəдəр ль п'ашла ч'йа,
К'омək wана дан бəр даг'е.
Ч'ьqле дара qəдим-шəрqйа
Ль ћəв анин кьре ћана —
Ћун п'уртойа, ћун алойа,
Ле бəра дьн бу əскойа.
У ль ћəвр'а бунə хəриб,
Тəйрока зəрп wан бу меван,
Жь т'ьфаqе бунə к'əсиб,
Тəрка эше сəр леве wан.
Бəра шəрqйа-нəдира шəмс,
Ныћа хwəйнав у хwəйћ'ӧрмəт
Иро дьжи сəрбəст, бехəм,
Wəлате мə wайə ə'дəт.

6.

Эла мə ћ'əсьнйа
Элəкə ћеләйə,

Щи у ẅape ẅana
Ч'ьлка щьнәтейә,
Синәк у Әләдаг'
Щи, мьскәне ẅенә
Бой мевана qонах,
Мала ẅana шенә.
Жь Синәке гьрти
h'әта Шамиране
Гӧнде ẅанә т'ьжи,
Т'ерьи, гӧл у шанә.
Әләгәза р'әнгин
Ẅape коне ẅанә,
Qиз у хорте бәнги
Хәмьл, р'әẅша ч'йанә.
Ẅәхта дьбә пайиз
К'оч хар дьбьи дәште,
Дәнге к'ьламе зиз,
Тәлп дьгрьи ль h'әẅше.
Мә'мудок, р'әмоши,
Аг'аләр, Сәлẅани
Сәр дар'әке к'омьи —
Наве ẅe h'әсьни.
Диса р'абун qәбил
Ль нав ẅe эла ашт,
Кьрнә ч'э'ве hәв мил,
Шеẅр нәданә hәв р'аст.
Данә сәре hәв qар,

Жь ћəв р'əвандьн жьн,
Ћəвр'а бунə бьзмар,
Нə достьн, нə дьжмьн.
Awa сал у зəман
Щинар, пьзмаме ћəв,
Хирəт ль wан нəма,
Карван нəкьрьн т'əв.
Р'ое т'əзə нəдир
Нур да ч'йае мəхмəр,
Хирəт жь хəwa к'ьбир
Р'абу... к'ьшанд к'əсəр,
Ле ван р'оже мə хwəш,
Аза, сəрбəст, шəмал
Ће бənд нəкьрнə мəш,
Qəбиле ћəв дьлсар
Бьра бьжи к'омəк,
Бьра бьжи хирəт,
Ашти бона wə ч'əк,
Əвə wəр'а ширəт...

7.

Р'ожкани хwəш бəрə,
Мора р'ое сəрə.
Зəлал чəwa кани
Ава зивин дани.

Ньзам чь багәра
Әw анин ван дәра,
Чьмкö меше wана
Һәнә Иран, Т'уран.
У бәлге wан дара
Һатьн һ'әта вьра,
Мәзьн бу т'ур'а wан
Ль дәшта у зозан.
Әw сәрхwә у мерьн,
Бона wәт'ән шерьн,
Сале шәр'е гьран
Фашист ман бе дьран.
Лаwе к'örдо, Wәрде
Сиабәндов, мере че,
Фашист бьр'ин qörсах,
Кьрьн мәйт' у т'опрах.
К'әскәсора р'әнгин
Ль тәр'азьн бәнги
Һьлат ч'йа у бани,
Сәр шене р'ожкани.
Wәхта дьбә бьһар,
К'әф лева ч'әме һар
У р'о дьбә сьни,
Гәли диза ч'ьни,
Qизе бәдәw, хәзал
Же дьбарә шәмал,
Дьчьнә нав к'әwшән,

Лəйланьн у р'əwшьн.
Саани у масəк,
Хорте wанə бəрзəq
Тə'на həвдö дьхьн,
Hале həв напьрсьн,
Qət набежьн к'инə,
Чь к'ок, чь ə'слинə.
Нə əw деке бунə,
К'öрдо бой wан стунə.
Ныha, шькьр, сайи,
Т'önə дьжмьнайи.
Р'ожкани хwəш бəрə,
Мора р'ое сəрə.

8.

Лawке мəйə бьр'ук
Мере сəрхwə у че,
Hьлдан мал, qиз у бук
Р'əвин шуре Р'оме.

Hьштьн эл у wəргəh
Нава Р'оме ча дил,
Hьштьн гöнд у шəhəр,
Т'ьрк ль wана бун qир.

Октйабра шәмал
Wана вәгьрт, сәлам,
Данә wана рьсq, мал
Бе хwәй у бе хӧлам.

Гӧнде wанә т'әзә
Нурьн, мори, шәмдан,
Мьрьи, к'әтьн мәзәл
Шәр'уд у h'әйфһьлдан.

Веди, Масис, Р әwан,
Мал, һелине wаньн
Әрмән, әдрбещан,
Wанр'а ча бьранә.

Ах, ле әw чь qарә,
Кӧр'е Кӧрдо, Wәрде
Чь р'әh'әкә тә'лә,
Т'әв начнә бәр п'әрде.

Дьбен: — «Тӧ мӧсӧлман,
Ле әз qуле шәмсьм,
Тӧ бе дин у иман,
Ле әз бей дин сәwсьм.

Ләма ад у qьрар,
Әзман һәта, әрде,
Qиз, кӧр'е мә т'ӧщар
Тә'в начнә бәр п'әрде.

У әв әла р'әнгин,
Навдар, нандар, һөрмәт,
Пәшмурдә жь қәбил
We қәлс буйә хирәт.

Банокйа готьн: «Әм
К'өрде сәрк'әленә,
Қәси накьи т'ө хәм,
Р'йа мә т'ьме шенә».

— На, готьн һерс у к'әл,
Лawке мә азизйа,
Әм сәркани, сәрк'әл,
Әм р'йа сәре һ'әвт р'йа.

Шәрда қьрә қир'ин:
— Әл мака мәрьва,
Шәмс жи дьдә нәдир
Бь һ'өнре мә тә'ва.

Мотйа, зила, заза,
Бәдәw, қәшәнг, қьбрах:
— Әмьн хаван, хасан,
Готьн әм сәрощах.

У һ'әлаща р'абун,
Шур дәрхьстьн, калин.
— Кө әм дьне һәбун,
Қәс т'өнәбу сәр зин.

Мьна, кака, мурйа
Созе хwə кьрьн йəк,
Мина h'ута ə'ор'йан:
— Əмьн пеше wə т'əк.

— Шенбə эла бьлбас,
Wəкə ч'йае Нəмрут,
Əмьн 'wəр'а мьраз,
Əмьн сəркани хут.

У гарасие мерхас
Созе хwə готьн wa:
«Чьма к'инə бьлбас
Əмьн бой к'örда к'ан».

У бəразие qəwat
Шер жи wан дьтьрсьн,
Соз нəкьрьн, бəрбат
У готьн «həр əмьн».

Ч'елойа хwəш мерьн,
Бь билəк у пьштьн,
Т'ьрк жь wан дьзерьн
Набежьн «əм пешьн».

Wеда we тен гöлəш,
Қ'örдh'ьз у к'örдh'əбин,
Сенсурие дем бьнəвш,
Бемур'ьн у бек'ин.

Сәр синге Арарат
Мина Р'остәме Зал
Шәр'кьрьн манә сах,
Щәлалие мә мерхас.

Т'ьрк-әw гöре бәт'әр,
Жь дәрба wан qәwин,
К'ьшандьн ах, к'әсәр,
Тьлол бун жь сәр зин.

Ле wан нәгот т'öщар.
Әм т'әк ниньн hәнә,
Qәбиле мә дьлсар
Т'әмам бьре мәнә.

Wәки әм бьбьн йәк,
Qәwат мә бьбә к'öлм,
Мәрт'ал, шур у к'омәк,
Мә нькарә т'ö зöлм.

Ләqйа у qочанйа
Гöh данә созе wан,
Hәбандьн әw гьлйа,
Готьн: «Әйба гиран.

Р'асти әм тәв йәкьн,
Чьqле дарәкенә,
Әм бе силh чәкьн,
Коне wарәкинә.

Кӧрма мә хwар хирәт,
Әм һьштьн qәлс, wәһид,
Wәрьн бькьн әдәт,
Бой һәв бьбьн шәһид».

— Qиза qизмәт'а мьн,
Хут һежьмка р'әванд,
Әм чь шькотибьн
Һ'әйфе һьлнәдьн wан.

Wа гот йәки qӧт'ам,
Бехәбәр жь дьне,
Бәр һа дьбун нәмам
Бона р'әва жьне.

Әрдәлане ә'йан
Бунә дилбәнд, wәк'ил
Бона Иран, Т'уран,
Пеш к'ӧрде мә сәхир.

Т'әһран, Бәг'да, Стәмбол
К'ошк у сәре зана,
Аqьл у һ'ьше зор
Нәбун мьлк'е wана.

Шаwлька у мьсрйа
Шеwра гьран данин,
Бун әскәре ордийа,
Мерхасе Барзани.

Бәнгзе wан т'ьм хwәшә,
Мина р'ожа сайи
Ахьр чьма бәша,
К'е наве wан дани?

Чьма qолка, пирка?
Э, поча к'е hәйә,
Бей щаhьл у пира
Р'ә'м дьне т'өнәйә.

Әлка у р'әшкотйа,
Qәрка у qьрмьска,
Йәки сәwс жи готийә
Наве wә жи майка.

Ле бьнhер'ьн дьне,
Чьqас көлилк hәнә,
Зиле тәр'азьне,
Даре к'инәк'ине.

Зиwана гөли зәр,
Мехка хәмьл у р'әwш,
Йәсәмана мәрмәр,
Гөла кәзи, бәнгзхwәш.

Qьлищока мәхмәр,
Себәлг, гөпька сор,
Qьщи, пежәк, сәрзәр
Т'әмам т'әвьн, пьспор.

Сәйиде Ибө

Әw т'әмам жи т'әвьн
Мина т'аща бәдәw,
Әw хушк, бьре ћәвьн,
Т'әбийәт сәри wан хwәш.

Ле чьма әм öса
Ћәвр'а бунә хәриб,
Манә мә'рум, левза
Бек'омәк у к'әсиб.

9.

У к'е дитийә,
Кö бәр р'абнә
Ль сәр бәра.
Сәва п'оste дö бәрана.

У к'е дитийә,
Wәки донздәћ
Мере к'örда
Бой we шоке бенә ћьлдан.

К'е бинайә,
Кö ћәспе wан
Зин у бусат
У коне wан бьбьн мират'.

К'е бинайә,
Wәки буке
Ль бәр п'әрда
Бьч'ьлмьсьн жь кӧл, дәрда.

К'е бьһистийә,
Wәки дӧ кӧр'е
Бавәки
Һәвр'а бькьн к'ин, дә'wәке.

У к'е дитийә,
Сәва Ираq
У Иране
К'ӧрд һәв qьр'кьн ль Мәйдане.

У к'е дитийә,
Кӧ дьжмьне
Мәйи нәмәрд
Бь дәсти мә мә бькә щәрд.

Гӧне мә чьйә,
Кӧ меваньн
Әм мала xwә
У хәрибә wәт'әне мә.

Гӧне мә чьйә,
Кӧ ль кәла
Диарбәк'ьр
Мерхасе мә тәлп дьгрә qьр'.

Гöне мə чьйə,
Қö зьмане
Мəйи гölбар
Дькьнə нав qəйд у чидар.

Э, чь бежьм,
Чь нəбеҗьм
Чəwa ћесра
Əз нəр'ежьм,
Бəйт'е дьлхор
Əз нəбежьм.

Мə бунə qат
Зənд у билəк,
Qанат у пил
Бунə дьжмьн,
Бунə зьнщир
Ћəвр'а qəбил.

Р'абьн, сйарбьн,
Гəли бьра,
Гəли пьзмам
У ћогьра,
Wət'ən вехьн,
Шəмдан, ч'ьра.

Әм т'әв р'абьн,
У ћәвр'а бьн,
Биркьн эла,
Биркьн бәра,
Пешйа дьжмьн
Бьбьн ћ'әсар.

Әм азакьн,
Әм п'ьр' шакьн,
Wәт'әне хwә
Кал у бава,
Хwәйкьн ча
Р'онайа ч'ә'ва.

10.

Wәт'әне мә шанәшинә,
Wәт'әне мә т'әв канинә,
Бьлбьл к'ьлама дьбежьн,
Соргӧл гӧлаве дьр'ежьн.
Ћәв дьнћер'ьн чәwа бәнги
Кӧлилке хас ћ'әзар р'әнги,
Ч'әме Мурад ч'ьван-ч'ьван
Бьстин дьдә аха мә хам.
Гола сәдәф qашәкә дӧр'
Бәрфа Нәмрут' хут щәwaћьр,

Шәнгал бука т'әзә, қәшәнг,
Ле Р'әwандуз шә'рәкә р'әнг.
Мусьл, Һәwлер у К'өрдәк'ан.
Хәмьлинә гөл у р'ьһ'ан.
Ль Сәнәндәщ у Мәһәбат
Мерхас һәвр'а бунә имдад.
У Әләгәз бука кәзи
Бой бәйара буйә т'әрзи.
Әw дьдру, бой дәшт у гьра
К'ьнще һ'әвтр'әнг, фино, дьрав.
У Мусьл, у К'ьр'к'ука дур
Бой азадие we манә зур.
Wьр дьнә'лә бьре Шьван,
Дьнавежә Әйшана Шан.
Шьван бьра, Шьван бьра,
Хун дьр'ьжә сәр кәвьра,
Хуна к'өрде мәйә мерхас
Бойах дькә бәрп'ал у р'аст.
Шьван бьра, т'әмбуре тә
Қөла дьле мә һәв тинә.
Ах, әw дәрде мә к'өрданә,
У барәки п'ьр' гьранә.
Ва Әйшанә Әлибәге
Мина бьлбьла бәрбанге.
Хwә һалар'а дьльлинә,
Қө заньбьн к'а әм к'ино,
К'а әм зар'е Көрдо, Wәрде

Ча сеwибун жь Wәт'әне де?
Чәwа нәйар мә бу qәда
Хwәлийа мә у р'öh'е мәда?
Қö әм т'әмам р'абьн сәр хwә,
Қö азабә wәт'әне мә,
Қöл у дәрда техьн мәзәл
Бона ә'мьр, р'екә т'әзә.

11.

Зьмане мә у льнге мә
Qәйд у чидар,
Чьqас бьрине мә ћәнә
К'ур у хәдар.
Гәло чьма әм набьн йәк
Ль пеш нәйар,
Гәло чьма ћәр qәбиләк
Дьбә ћ'әсар.
Awa ћьлдьн бәра спика
Нав у наздар,
Гörзе бьска бәрщеника
Жьне хwәшзар.
Qәрсе гьрти ћ'әта П'ампе
Шене wаньн,
Чь кö бежи
Бәжна wан те,
П'әләwаньн.

Нава wанда һәнә дәнгбеж,
Һәнә бьлбьл,
Жь сәда wан сәwсьн у геж
Мәжу у дьл.
Дере бука мина мерга
Хәмьлинә,
Qәйт'ане сәр бунә щерге
К'әск у шинә.
Зьнгә-зьнгә бәрщеника
Сәр деме wан,
Буйә qәт'ран кьле ч'ә'ве
Qиз у бука.
Р'ишие шә'ре сорә, хwәшхwәшк
Сәр деме сис,
Левә тәньк чәwа бьнәвш,
Щәйраньн qиз.
Ль нав wан жи ньһа һәнә
Бәр у бәрәк,
Исәдьза у к'ьлера
Ль һәв нәһәq.
Тә'на дьдьн бәдәна һәв
Ча хернәхаз,
Р'ожа ль һәв дькьнә шәв,
Чаwа нәнас.
Йәк дьбежә бедәра мә
Сәрбедәрә,
Нава сипка һәр т'әк әмьн,

Сәрнасәрьн.
Ле е дьне қör'ә, қöт'ам
Кькә форта,
Т'әмам әмьн һ'әләб у Шам,
Щьзир Ботан,
Мьхаила, лawке öтйа
Һәвр'а нә саз
У хьшойа, у бьшойа
Һәв хернәхаз
Ахьр, готи әм к'aw бьбьн
Сәва öтйа,
Әw дәнгбежьн, әw бьлбьльн
Ль нава ч'йа.
У ә'лифба зьмане де
Шандә дьне
У бәтр'әнгкьр тә'рйа дьрбе
Мерәки че.
Мерәки че... т'öщар нәгот
Чь бәремә,
Һәр гот: — Әз xwә кör'е К'öрдо
У Wәрдемә
У Шәмьска, у қәрейа
Р'ож у шәвьн,
Ньзам чьма р'öжә шайа
Кем т'әв һәвьн.
Xwәш хәмьли дьнйа мә шен,
Буйә щьнәт,

We мелита бьhаре те
Қ'әсәкә т'әбйәт.
Щәwe хьшим ча тирәмә'р
Ч'йеда тен хар.
Гöл, р'ьh'ане р'әнге мәхмәр
Бунә к'арбар.
Бәрф к'әтийә ль бәр р'öh'стин,
Нә'лә-нә'лә,
Бьhар дьдә хwәлие бьстин,
Дар дöh'алә.
Доргöhастьнә т'ьме wa
Ве дьнйа р'он,
Һәр к'öрдьн т'әк qәбилh'әбан
Һәрдәм у р'о.
Гәло к'әнге we бе р'окә
Нав у нишан,
Qәбил бой һәв нәбьн ләк'ә,
Бьбьн ләйлан,
Әм әwләде зарәкинә, —
Бежьн т'әмам, —
Әм т'әв бәлге дарәкенә
Сал у зәман.
Р'әh'е мә чар h'әзар салә
Нав аха мә,
Қ'öрдьстан бой мә сьт'арә,
Т'ьбәркә т'әв.

12.

Чьлхәнщәра,
Чьлбешика,
Хәнщәрзәра,
Гәрдәнзәра...
У wa h'әзар
Наве бәра.
Бунә зьнщир,
Бунә гәwлаз,
Т'әвайи начьн
Бедәра
У hәвр'а набьн
Пьшт у баз.
Hәр йәк дьбе;
«Әзьм hәмә»,
П'ьшрука xwә
Дькә h'әwлә.
Нә кör'мамә
Нә дот мамә,
Әв чь h'алә,
Чь h'әwалә.

Hәвр'а бунә
Qәда у qар,
Hәвр'а бунә
Кәләм, кәвьр.

Р'асти ћәв тен
Мьр'уз, дьлсар,
Ћәвр'а набьн
Биләк у мьл.

Қö чьл хәнщәре тә ћәнә
Р'абә ћәр'ә пешйа нәйар,
Қ'е дил гьртйә wәт'әне мә,
Гьре дайә бь қәйд, чидар.

Лехә, бавеж, зьнщир, зьндан
Нәћел кәси бәрәдәрә,
Дьжмьн бәр тә бьбә нöсхан,
Нә наве тә чьлхәнщәрә?

Чьл хәнщәре ћ'әйфа мәнә,
Шур, мәрт'але мерхасе мә,
Р'абунә ль Иран, Т'уран
Бой хатьре кörд К'örдстан.

Чьлбешика...
Wәй, Әфәрьм,
Бьра мала
Ћәр К'örдәки
Чьл ћәв бешик
Т'әв бьћ'әжьн,
Бой wәт'әне

Мәйи р'әнгин.
У һәр маләк
Бь чьл бешик
We саз бькә
Т'ур'а мә зор.
У т'ав накә,
Нәйаре дин
Бәр дәрба мә
Әw гор бь гор'.
У чьлбешик,
У гәрдәнзәр,
У чьлхәнщәр
У хәнщәрзәр
Һәвр'а бьбьн
Һьн пьшт, һьн дьл
У хәм нинә
Qәт т'ө багәр.
Чьлтәндура...
Чь хwәш навә.
Бьра мала
Wә авабә,
Әwра хwәси
У хәзура.
Чьл агьре,
Чьл тәндура
Бьдьн мерхас
Дәшта щәнге,

Wəки дəwса
Мəрт'ал, шура
Агре кӧле
Нəйарда бе.
Хəнщəрзива...
Чь хwəш мерьн,
Кəсəк нав wан
Т'ӧнə сефил,
Пеш дьжмьна
Пьльнг, шерьн,
Нəйар бəр wан
П'əпукьн, дил,
Чьлхəнщəра,
Гəрдəнзəра,
Чьлбешика,
Чьлтəндура,
Хəнщəрзива,
Р'абьн, биркьн h'əйф у к'ине,
Ћəвр'а бьбьн пьшт у к'омəк,
Р'ожа мьрьн у жийине
Бой азайа хwə бькьн щəнг.
Дьне т'əмам иро h'ьшйар —
Əм ће нава хəwа ћьнгор,
Р'абьн, сйарбьн, гəли бьра,
Ньћа йа мəйə дəрб у дор.
Ћун т'əв бəлге сəр дарəки
Ћун хwəшбəхəре зарəки,

Ӏун фьраре ль wарәки,
Р'абьн, бьбьн зьнарәки,
Сйарбьн, дәренә Мәйдане,
Аза бькьн Қ'өрдьстане,
Аза бькьн Қ'өрдстане,
Wәлате мә кал у бава
Хwәйкьн wәк р'онайа ч'ә'ва.

13.

Ле әм чьма ӏ'әта ньӏа
Р'ут у тә'зи,
Ле әм чьма т'ьме меван
Мала хwә жи.

Зьмане мә-зйарәта мә
Гьртьнә дил,
Ләма awqa нав мә ӏәнә
Жар у сефил.

Аг'ае мә у бәге мә
Қәфәс қальн
Бона хәлқе бунә нок'әр,
К'әд мә харьн.

Хöре кöрда ав у ĥесьр
Ль хəрибие,
Бона нəйаре дьлкəвьр
Хöлам т'ьме.

Əw к'ар дькьн нанəзько,
Т'и у сефил,
У т'öнəйə кəси пьспор
Əw qул у дил.

У ньĥа жи 'wəхта дьне
Т'əв сəрбəстə,
Хуна к'öрда те р'етьне
Дəшт у бəста.

Ĥ'ьшйар бунə, дькьн щəнге
К'öрде мə п'ьр',
Азади те зор у дəнгə,
Хwəде, шькьр.

Азади те чawa хəмьл,
Чəwa р'əwa,
Р'абьн, к'öрде тəфəкурдьл,
Ĥ'əмезкьн we.

Ч'ə'ве мə ман ль р'йа we дур
Сал у зəман,
Мə дəст ани əw зора шур
Лəпе нəмам.

Әм нә әwьн, әм әw ниньн
Чәwa бәре.
Ле нава мә һәр қәбильн
Дәндке жә'ре.

Р'абьн, сйарбьн кьһ'еле ше,
Дәрен мәйдан
Азади жь зьндане те
Бой К'өрдьстан.

Биркьн қәбил, биркьн эла,
Р'абьн сәр п'йа,
Бькьнә шәр', гәли бьра,
К'аркьр, гөндйа.

14.

Бәла у р'әмошйа,
Тушкйа у анқосйа,
Кәванр'ута,
Чәwалр'ута,
Чөхр'әша у р'әщәфа
У wa һ'әзар наве дьне.
Әм жь һәвьн, ле һәв дьхөн
Мина дө т'ае мезине

Сайце Ибо

Барьш ниньн, ħəв данахӧн.
Бəла йане гəлəк э'йан,
Ħӧрмəт, сианəт, нав у нандар,
Вəкьринə т'ьм дəре wан
У сьфре wан т'ьжи ħəрщар
У мере wан сьмел п'альк,
Т'ьрка бьр'ин р'ӧħ' у қӧрсах,
У нəħьштьн əw гӧре дьр'
Ль гӧнде wан бьбьн қонах.
У wəки əw ӧса қəwин
Ль пеш нəйар бькьнə шəр',
Тӧ хəм нинə дьжмьне дин,
Қӧ к'ӧрдар'а дьбə к'əсəр.
Щаньм, чьма кəванр'ута,
Ле тире wан к'едəре ман?
Əw щамере мина ħ'ута
Бой нəйар бун сурə, зьндан.
Wана ħьлдан кəван у тир,
Хwəш хwəйкьрьн мал у шени,
Wəрьн, т'ӧщар нəкьн жь бир
Қьре wанə ħəрт'ьм зенди.
Чь чəwалр'рут? шькьр, дьне
Ньħа т'ьжи, ньħа шенə,
Чəwале wан ħе валанə,
Чьмкӧ дилə wət'əне мə.
Ле дьле wан т'ьме т'ьжи,
ħ'ӧба к'ӧрд у Қ'ӧрдьстане

Бь we h'öбе әм т'әв дьжин,
Кö т'ьбәрк у р'амусанә.
Һатьн лawке мәйә чöхр'әш,
Бәжне qәләм, qаниш, вәзмә,
Xwәр'а анин адана xwәш,
Wәрзәбае зозане мә.
Щангир аг'е хöрт, сәрәскәр
Qöрф кьрә ль дьле т'ьрка,
Кö сәр дара нәһьштьн бәр,
Бунә xwәйе мал у мьлк'а.
У т'ьрк бәр wи бунә һесир,
К'әтьн жь дәрба wи хәдар
У Чöхр'әша әw гьртьн дил,
Ль дора wан бунә һ'әсар.
У һатьн вьр бәшәра xwәш,
Нәбун qöрә, нәбун qöт'ам,
Wанә лawке мәйә чöхр'әш
Деме гöләш, аqьли т'ам.
Мәндәсора у р'әщәфа
Дьдьнә һәв тә'н у qара,
Дьбен: «Әмьн тәйре р'әфа,
Әмьн сәре һ'әму бәра.
Бьра саг'бьн мәндәсора
У р'әщәфа т'ьме һәбьн,
Бьра дьле wан т'ьм һ'әлал,
Һәвр'а т'әмьз, һәвр'а шабьн,
Бьра бир нәкьн әw т'öщар,

Wəки дə'не дизəкенə,
Wəки т'öщар нəйньн сəр зар
Созе бекер wək к'е к'инə.
Əм т'əв зиле зəвикенə,
Əм кölилке мергəкенə,
Əм т'əв зар'е бавəкинə
У əскəре щергəкенə,
Əw əскəра, кö р'адьбə
Дə'we дькə бой азайе,
Э'мре xwəйи щиwан дьдə
Кö сəр wət'ən бьбə сайи.

15.

Зозана мə xwəш зозанə,
Мина букəкə к'örданə,
Зер'е ə'нйа we зиwанə,
Мори щəwe бələкйанə.
Бəста фьрə ə'нйа weйə,
Бəрф-дьране гəзо лейə,
Кани кö xwəш дьхölхölə
Заре weйи möh'бətдьлə.
Шəwле шинə, кö тенə хар
Гölие weнə ча т'ирəмə'р,
Со у пежək шин у бəдəw
Бьске weнə ширьн, дьлк'əw

У э'змане сути,сайи
Чэ'ве wенэ шэмалдайи.
Эw р'йа, кӧ те ч'ьван-ч'ьван
Бэне пьште дьбэ хӧдан.
Зозана мэ xwэш зозанэ,
Эwра эла орт'ьланэ.
Бьнйат'а wан ль wан бу ах,
Дьле wанр'а бун тир у даг'
Wан hьшт т'ьрбе кал у бава
У авитьн заре сава,
Жь тэйрока щэрда т'ьрка,
Бэрэдэр ман мина кӧрка,
Hатьн гьништьнэ ви бэри
Хер у бере вэкьр дэри.
Авакьрьн таме т'эзэ,
Кӧл, дэрде wан к'этьн мэзэл,
У орт'ьла-элэк мэзьн,
Qэбиле wан xwэ дьh'эсьи.
Эм сэлwаньн, сэре wаньн,
Эм бэндэкэ сэр бэнданэ,
Hэспе к'ьh'ел бь зин, бусат
Hэр е мэнэ, эмьн р'ьэ'ат.
Ле эw лawьк qазананэ,
Hащэ сэре xwэ т'ӧнэнэ,
Wэки шьве читэкенэ
У мьр'щане qитэкенэ,
Кӧ мант'ащи у h'эйойа,

У әйсайа у ә'слойа,
Озмансойа у wәлойа,
Һ'әсәнхана у Бәк'ьра,
Мә'мәщәрифа у р'әшйа,
Т'әв гәньме зәвикенә,
Т'әмам п'ор'е кәзикенә,
Т'әв бәрх, каре к'озекәнә,
Бьстанхöре һ'озәкенә.
Т'әмам зар'е маләкенә
У мала wан бь һәв шенә.
— Әм кö һәбун, кәс т'önәбу,
Эледа һәр мант'ащи бун, —
Wa дьбежә әв бехәбәр,
Әв мот'аще qәбил у бәр.
— Ло, wәллә, әмьн сәркани, —
Йәки т'ор'ьн wа пек ани, —
Һәма наве мә xwә шә'дә,
Әмьн йаqут, ощахзадә.
Әв эла мә, кö т'әв һәйә,
Бәле, ль сәр т'ур'а мәйә,
Т'ур' жи, һәми, һун xwә заньн,
Һьн бьнйатә, һьн сәркани.
— Ле әм чьнә? Ле әм к'инә? —
Дьбе йәки һ'әсәнхани, —
Һун т'ор'ьньн, ле әм ханьн,
Хан жи сәре qәбиланьн.
Wәхта мә һәсп зин, гәм дькьр,

Wəхта мə р'öһ' нəйар дьбьр,
Wəхта мə ч'йа вəдьрьрт кон
У сəр к'ошке əм дьбун к'ом,
Кəс т'önəбу ль р'у дьне,
Wəллəһ, əм бун сəр у бьни.
— Əм бун хwəйщьсн у ҥəйойи, —
Wa гот йəки озмансойи.
Ле wəлойа ҥьлдан мəрт'ал,
Готьн: — Əмьн Р'остəме Зал,
Əм кö ҥənə, т'ö кəс т'önə,
Əдəт wайə сал у qöр'нə.
Əм сöргöле мерга шиньн,
Əм мерхасе ль сəр зиньн,
Бəрфа чильн əм сəре ч'йа,
Мəqлəтузьн ль сəре р'йа
Сьфра мə т'ер бона бьрчйа,
Əм ч'ьранə бой хальфйа.
Ле ҥ'əйойа у ə'слойа
Бəгəми данə wəлойа.
Готьн: — əм у ҥун пьзмамьн,
Əм ль ҥəвр'а хал у мамьн.
Wəки awqac мерхасьн ҥун
Əм т'ьме жи пьшта ҥəвбун.
Демəк, əм жи шьвета wə
Ҥьн мерхасьн, ҥьн жи сəрхwə.
У wa ҥəркəс мот'аще хwə
Ҥаж ль хəлqе дьне т'önə...

У ве дәме фькре бьрьм,
Әщева wa hасе кьрьм.
Ль Qархуна мьнә бәтр'әнг
Hewьрзәйә, хәзәб у щәнг.
Бәр р'абунә ль сәр бәра,
Мер р'абунә дькьн ч'ер'а.
Йәки навсәр дькә qир'ин
У сәwта wи дьбә бор'и,
Дьчә h'әта ниве ә'змин,
Әз wи дәнги дьбьм гори:
— К'исе wәда майә, әре?
Р'әва qиза qизмәт'а мьн,
Әзе бьбьм дәндке жә'ре,
Дьл, h'ьнаве wә вәжәньм.
К'исе wәда майә, әре?
Бәране бәш, кö wә дьзи,
Дә зу р'абьн, жь мал дәрен,
Hун нә мерьн... гонгле р'ъзи...
Бьхön, паше бьшекриньн,
Р'абьн дәрк'әвнә мәйдане,
Әм к'апа hәвр'а бавежьн,
К'а дайка к'е кör'а тинә.
У ньшкева жь т'аг'а дьн
Йәки щьну кьрә гази...
К'әлбе гörех дәнг hәв хьстьн,
Бу wәйwәйлер, щör'нәк'иси.
— Оро, р'абьн, р'абьн, р'абьн,

Гәли пьзмам у херхаза,
Әw кӧнд h'әла he ньзаньн,
Дәрбе мера у мерхаса.
Әм жи анәгори xwә мерьн,
Бьhӧринә сал у зәман,
Чьма к'ине т'әзә дькьн.
У hәвк'әтьн ahьл, щahьл,
Бәр р'абунә пешйа бәра,
Ль мьн бьрйан р'öh' у aqьл
Жь шәр'е wан бадә, гьран.
Кәвьр, чомах у кәwкани
Гӧндр'а бунә qәзйа у qар,
Жьна лач'ке xwә давитьн,
Хьр'ьнгелә... дьгьрйан зар'.
У wa сала у wa зәман
hәвр'а дьбун кәләм, дәман,
Дьжмьнати нава бәра,
hәвр'а дьбун зәнгле шәр'а.
Иро р'абьн, бьбьнә йәк,
hәвр'а бьвьн, qанат, биләк,
К'омәк wәр'а имдадә, ч'әк,
Р'абьн, мере ве р'ожа тәнг.
hәй мант'ащи, hәй hәйойа,
hәй т'ор'ьна, hәй wәлойа,
Мә'мәшәрифа, ә'слойа,
h'әсәнхана, озмансойа,
Р'абьн hәвр'а бьбьн к'омәк,

Сйарбьн, т'фаq бона wə ч'әк,
Р'абьн, дәренә мәйдане,
Гәли lawe Қ'өрдстане,
Дәрга вәкьн, азади те,
Xwәде, шькьр, дә бьра бе.

16.

Ле he чьqас hәнә
Бәр у бәрәке дьн,
Т'әв жи коне мәнә
Ль ван дәште мәзьн.
Qөр'нә, ло, зәмана
Қ'өрде мә хун р'етьн,
Бой qомси, нәмама
Мера сәри данин.
Р'абун Иран, Т'уран
Ль мә кьрьн багәр,
Ле әм нәбун нөхсан
Пеш wан т'езкьрьн шәр'.
Чила, зәза, будйа,
Чьр'ука у бьр'ука,
Стурка у шәмска,
Бәләкәр'а, өтйа,
Қ'ьлера у бьшера,
Р'абьн пешйа нәйар,

Ван льнге мә чидар
Хьлазкьн жь қәбре,
Мә дәрхьн сәре р'е,
Р'йа кӧ дьчә сәрбәст,
К'ӧрдьстана хwәшбәхт,
Кӧ сала, зәмана
Эwра гӧлстана
Иро буйә сефил,
Буйә бьндәст у дил.
Әw кӧ һәбу сәр зин
Бь льбасе р'әнгин,
Т'ӧнәбун т'ьрк, т'әт'әр,
Мина гӧре бәт'әр.
Бажар', гӧнд, аха мә
Иро шеньн дәгмә.
Һәй, бьшерне мерхас,
Дәфа һәwаре саз,
Гази дькә, р'абьн
Қәwин, зор, дәһтабьн,
Һәвр'а пьштбьн, биләк,
Хwәр'а, хирәт к'омәк,
Бьбьн пола, мәрт'ал,
Дәрен пешйа нәйар.
Қорф к'әтийн дьл, һ'ьнав,
Дьжмьн к'ӧта буйә т'ав.
Лехьн, гәли бьра,

Техьи ӈ'але гьран.
Ле ч'елойа к'önə?
Ӈönре wана т'önə?
Бawар накьм, wəллəӈ,
Дəрəwə, т'əшqəлə.
Наве к'örд, Қ'örдьстан
Зйарəтə бой ӈəмйан.
Т'ö кəс хwə надə паш,
Ль р'йа хwə набə шаш.
We хwə бьдьн р'ьӈ'ин,
Wəки гömрəӈ'бə тин,
Р'амусə мьраза
К'örдстана аза
Ӈəй, бьрано, лехьн,
Qəщəра ə'рдехьн,
Əw к'əтйə бəр р'öӈ'стин,
Ӈолкьн wана жь зин.

17.

Т'езбу дəфа ӈəwаре
Ль мала Шəме Зəре.
Р'абун аӈьл у щаӈьл
Ӈəвр'а бунə пьшт у мьл.
Қ'ьӈ'еле зин у бусат

Р'әш сәр нәйаре мә ћат.
Ледан... лехьн, бьрано,
Гәли шәмәзәрано.
Ћолә, ћола к'өрданә.
Иро р'ожа нишанә.
Р'абьн, биркьн қәбил, бәр,
К'окбьр, бькьн көл, к'әсәр,
Зьмане мә-дайка че,
П'ьр' ль wәлате мә те.
Бьра бьбә к'әскәсор,
Бой азадие бьбә мор,
У льнге мә қәйд, чидар,
Қөткьн, вәкьн, биньн хар.
У щмаә'та мәйә дил
Р'акьн жь хәwa к'ьбир,
Бьра ћьлдә мәрт'ал, шур,
Кө зедәбә ль we т'ур.
Бәйраqа мә-азади
Бьмьлмьлә у бьжи.
Р'әшкота гот: — Ле чьма
Әм азадие ман тьма,
Әгәр т'әмам р'абунә,
Бона мә жи шабунә.
Әм т'әв көр'е бавәки,
Әм бьжанге ч'ә'вәки,
Әм хәбәре зарәки
У р'әшконе wарәки.

Лəма р'абьн, həр'ьн пеш,
Нəмам бьбьн ə'wре хеж,
Кö занбьн əм к'енə,
Лawе К'öрдо, Wəрденə.
Wəхта бу ба у багəр,
Əмьр мəр'а бу к'əсəр.
Мə т'əв биркьр к'а к'енə,
Чь т'урй, чь р'əh'енə.
Дьнйа иро h'ьшйарə,
К'öрд həла бе сьт'арə,
Хwəлнйа мəйə кал, бава
Буйə wəрга шəр'—дə'wа.
Həйwах, гəли бьрано,
Баре мə п'ьр' гьранə.
Əм меваньн мала хwə,
Мə хəйидйə бəхте мə.
Т'ьфаq мəр'а силəh' ч'əк,
Мəр'а пьштə у билəк,
Тə'ри, дак'əв сəр нəмам,
Шəмс, зер'кьлдə К'öрдстан.

18.

Р'абьн, wəрьн гəли кöр'мам,
Р'абьн, wəрьн гəли бьра,
Wəрьн лawке мə баноки,

Wəрьн шəрqйа, wəрьн сипка,
Wəрьн зила у h'əлащa,
Wəрьн зəза
У бəраза,
Wəрьн мьна,
Wəрьн кака,
Wəрьн гарсйа
У бьлбасйа,
Wəрьн чами
Wəрьн шами,
Wəрьн чила,
Wəрьн зила
У сəлwана
У саана,
Кəванр'ута,
Чəwалр'ута
У сəмбули
У сəнсури,
Чьлбешика,
Чьлхəнщəра,
Чьлтəндура,
Гəрдəнзəра,
Мə'məшəриф,
Шəмəзəра.
Р'абьн чьр'ук,
Р'абьн бьр'ук,
Бəлəкəр'а

У к'ълера,
Мәндәсора,
Qучйа, hора,
Р'абьн бәшка,
Wәрьн qалка
У шкотйа
У h'әкарйа,
Әрдәлана,
Н'әсәнхана,
У wәлойа,
У щәлойа.
Р'абьн, р'абьн
Гәли бьра.
Иро р'ожа хирәтейә,
Нун жи h'әwще ширәтенә...
Р'абьн бәшка,
Wәрьн qолка,
У щәлалйа,
У р'әшкота,
Р'абьн мьла
У орт'ьла,
У анqоси,
У р'әмоши,
У гелойа,
У hәйойа.
Wәрьн, wәрьн
Гәли бьра,

Ћун бир бькьн
Qəбил, бəра.
Иро дорə,
Дора мəйə,
Ћəр'ьн, лехьн
Нəйар бехьн.
Сəр р'йа к'örда
Ч'ьре вехьн.

19.

Wəрьн, əм бькьн щьвате,
Иро дəрб у дора мəйə,
Wəрьн, р'унен əм сəћбəте,
Иро р'ожа хирəтейə.
Əм гəньме бедəрəке,
Əм кölилке мергəкенə,
Əм агьре тəндурəке
У əскəре щергəкенə.
Wəрьн, биркьн əм бəр, qəбил,
Сəр хатьре К'örдо, Wəрде,
Р'абьн ћун жь хəwа к'ьбир,
Аза бькьн хwəлийа мə де,
Əмə п'ьр'ьн, əмə qəwat,
Тö хəм нинə мəр'а нəмам,
Сйарбьн ћəспе зин у бусат,

Чьм аха мә-дайка бирьн,
Дила qомси, нәмәрданә,
Қö холоре мәр'а тиньн,
Ч'йае мә жи эт'им манә.
Нәбежьн к'и чь элейә,
Нәбежьн к'и чь р'әh'ейә,
Wәрьн, бона xwә нәбьн көрм,
Wәки нае сәре мә зөлм,
Р'абьн, hьлдьн ч'әк у силәh',
Р'абьн, hьлдьн шур у мәрт'ал,
Р'абьн, дәренә мәйдане,
Аза бькьн Нәмурте кал.
Р'абьн, дәрк'әвнә мәйдане,
Хьлаз бькьн жь зьндане,
Диарбәк'ьр у Барзане.
Р'абьн, сйарбьн, к'ьh'еле xwә,
Бажон э'рафе мәйдане,
Аза бькьн Барзанщане
Жь ләпе Иран у Т'уране.
У к'ьh'еле xwәйә чәләнг
Бажон дәште К'өрдстане,
Вәкьн ль мә hьн льнг, hьн дәст,
Qәйд, зьнщире qәбрстане.
Дәрйа вәкьн, азади те,
Р'әнг у р'уше хуна мера.
Бь h'өнөре шәh'иде че,
Қö шәр' кьрьн мина шера.

Р'абьн, дәренә мәйдане,
Иро дәрб у дора мәйә,
Ћурхwәш бькьн we зьндане,
Кӧ хуна к'ӧрда кьрә лейи.
Ћәй, бьранге мьнә мерхас,
Шәмс we иро дайә нәдир.
Р'абьн, мере азадихаз,
Мә кер нае хәwа к'ьбир.
Ћәй, бьрае мьнә ләwәнд,
Иро нурә ль щьћане,
Р'абьн, әм жи бьгрьн говәнд
Бой хатре К'ӧрдстане.
Аза бькьн Мусьл, К'еркук,
Аза бькьн Лальш, Сьнщар,
Нәмам бьгрьн р'е у гедук,
Ћәй, бьранге мьнә дәлал,
Ћолә, иро ћола к'ӧрда,
Ћәй, мерхасе мәйә п'әргал,
Ћ'ӧба мьскәне мә дьлда,
Ћәр'ьн, ћәр'ьн, пешйа нәйар,
Аза бькьн Әфрина хwәш
У Мәрдина зәйнәтбаран,
Биньн wанр'а р'ожәкә гәш.
Ћәй, әwләде К'ӧрдо, Wәрде
Ль чар қӧлбе ве щьћане,
Ћун ль к'ӧбьн, ль к'ӧ э'рди
Р'абьн, дәренә мәйдане,

Ӏнивйа wәнә Дерсьм, Бьтлис,
Әwра гӧла Сьлемани,
Ӏнивйа wәнә Сәрдәшт, Барзан.
Р'абьн, дәренә мәйдане,
Ӏнивйа wәйә иро Шәнгал,
Ӏнивйа wәнә Мусьл, Дьӏок
Ӏӧнӧр' wәр'а шур у мәрт'ал,
Қӧткьн нәйар ч'ьқьл у к'ок.
Р'абьн, дәренә мәйдане,
Иро дәрб у дора мәйә,
Сәр хатьре К'ӧрдстане
Дьле мәда щәнг, ӏ'әйф ӏәйә.
Р'абьн, ӏәр'ьн гәли бьра,
Жь бир бькьн қәбил, бәра,
Р'абьн, бәрдьн гәм у дьзгин,
Wәт'ән wәр'а қәwат у тин.
Р'абьн, хәw кери мә нае,
Хwәлийа мә ӏ'әбседа мае.
Азади те... мә бу мьзгин,
Шькьр, К'ӧрдстана р'әнгин.

20.

У әз фьр'нах, у әз аза
Беӏ'әмди хwә р'әӏ'әт р'азам.
Хәw бә'рәкә бесәр, бьни,

Хәw брәкә бе сәр, бьни,
Бöрие мьн ль һәв һьлч'ьни
У хәwе әз һьлдам, бьрьм
Хәwана һане һасе кьрьм.
Йане әзи wәт'ане мә —
К'öрдстана азадамә.
Һ'әму дәра гöл у хwәхwәшк
Р'әнге хуна мерхасе гәш,
Кö сәре хwә данин мәзәл
Бона ә'мр у р'екә т'әзә,
Бона к'öрд у К'öрдстане,
Кö сәрхwәбьн ль щьһане.
Ч'йае мә хwәш хәмьлинә
Ч'ир'ок бәр wан бәтьлинә.
Ч'әме мә гöр' р'әнгхун ниньн,
Һьрйа qәрqаш р'ода тиньн.
Ч'әме П'ае, ч'әме Мурад
Гәфьн, гöр'ьн мина Фәрат,
К'ьламе мә сәр заре wан
Бьстин дьдьн к'әwшәне хам,
Гöнд, бажаре мә бунә гöл,
Һәвр'а бунә һьн пьшт, һьн мьл.
У wа р'асти мьн те хортәк
Бәжнә бьльнд, ч'ә'вә бәләк,
Бәшәра хwәш ль сәр лева,
Qәй малхöемә, ле әw меван.
Ләма һеди, ләма фәсал

Созе ĥана тиньм сәр зар:
— Тӧ жь к'ӧйи, чь бәрәке?
(Пьрс мьнр'а бу к'әсәрәке,
Чьм пеш бәра дькьмә шәр').
Әwи готьн ĥәр чәнд хәбәр.
Бәр у qәбил wә'дә ĥеран,
Wана qәwин мьләт зеранд.
Ньĥа, шькьр, дьнйа шенә,
Әм әwләде маләкенә,
Әм хwәйwәт'ән, әм хwәймьраз,
Т'ьфqа мәр'а буйә пәр', баск.
Бәр у qәбил ĥ'ьзĥ'ьзинә,
Ирок к'әмәк ль сәр зинә.
Шькьр, шькьр, ĥ'әзар щари,
Тәйрок сәр qәбила бари.
У әз аза, у әз сәрбәст,
У зьмане к'ӧрдә сәрдәст,
Әз мот'аще К'ӧрдстане,
Әз мьсĥ'иде дәwра ĥаньм.
Ва бажар'әк пешбәри мьн,
Тамә бәдәw-буке т'әзә.
Дьбен әва Мусьл хwәйә,
Әw Лальш у ĥ'әща мәйә.
К'уче фьрә, шьмшат, шәмал
Щәwаĥьрьн ль доре мал.
Әв ĥәйкәле Барзанийә,
Доре баг'че щьнәтийә.

Әв мер Аһ'мәде Ханийә, —
Бьлбьл дәст жь бәр данийә.
Әв соqaqa шех Сәһ'идә,
Әв хасбаг'че К'өрдозадә,
К'ьт'ебхана Бәдьрханә,
Диwанханә йа Горанә.
Әв мәйдана Щәгәрхунә —
Ләмп'е мьрщан сәр р'езбунә.
Әва хана Мәм у Зинә —
Доре qиз, хорте бәнгинә.
Әв сйаре һан Фәqие Тәйра,
Qәй дәрк'әтйе xwәр'а сәйре.
Шур дәрхьстийә Сәлаһ'един —
Р'абйә сәр п'йа ль орт'а зин.
Дажо э'рафе Мәйдане
Сәр хатьре К'өрдстане,
Wәки иди дори, зәман
Qәда мәр'а нәбә нәмам.
Әва канйа йа Дьлдарә,
Мьqаме xwәш ль сәр зарә.
Әв щәw сәр наве Дьлсарә,
Зизга бьнида к'арбарә.
Әва һ'әwзе Qәдрищанә, —
Көл, к'әсәре wи бьрйанә.
Әва Нәмрут, әв Сип'анә,
Xwәш wәлатә... гөлстанә.
У к'учеда һур дьмәшьн

Qиз у хорте к'ӧрд бәнгзхwәшьн.
Әмьр, шькьр, т'ер у т'ьжи,
Иди т'ӧнә э'вде р'ьжи.
У һәйкәле һәри э'йан,
Кӧ дьгһижә ниве э'зман,
Сәр хатьре wан мерхаса,
Кӧ бьбиньн wәт'ән аза.
Кӧ сәр данин ах, бәре сар
К'ӧрдстана аза сәр зар.
У ньшкева жь хәwе р'абум
(Ах, хәwна мьн бәтавәбу).
Мьразе мьн бу хәwна мьн
У әз аним дьнйакә дьн.
... Ле дур нинә нәдира шәмс,
Бой wәт'ане мәйи бьндәст.
Һ'әзара гот: — «Бәрбь һери»,
Сәһ'ид, бьра, хәма нәкә,
Хәwна тә хwәш we бе сери.
Бәр дерийә р'ожа р'әнгин,
К'ӧрдстане р'абә сәр зин.

1984—1985

WИ БӘРИ ӘРӘЗ

1.

Вьра нур, шәмдан,
Wьра шәв, зьндан.
Ви бәри дә'wәт,
Wьра дәw у щәнг,
Wи бәри hесьр,
Вьра әшqа дьл.
Ви бәри к'ьлам,
Wьра хwәй, хӧлам,
Вьра гӧл, бәйбун,
Wьра qәт'ьл, хун,
Wьра-р'ут, тә'зи
Вьра т'ер, р'ази,
Вьра хушк, бьра,
Wьр нә'ла гӧра,
К'әнге әв qәрах
Нура хwә дьлр'әм
We бькә п'ешк'еш
Бьшинә wьра.

2.

Кӧла к'ӧрда
Гьран у к'ур,
Әwqac хәдар,
Әwqac мәзьн,
Qәй дьбежи,
Ч'йае Гргур
Ћ'ьлышйайә
Сәр дьле мьн.

3.

Гәли бьра,
Чawa чапкьм,
Бь чь чапкьм
Ве нәћәqие,
Ве нәмәрдие,
Тә'ләбәхтие..
Зьмане мә,
Зйарәта мә
Гьртьнә дил,
Азайа мә
Qәйд кьрьнә,
Ле дәст-зьнщир.
Бь чь чапкьм,

Чawa чапкьм
Ве нәмәрдие,
Ве нәһәqие,
Тә'ләбәхтие...
Бь бьһöста
Йане гава,
Бь мәһа, сала
Йане qöр'на.
Көла мәйә,
Дәрде мәйә,
Дәрман һәйә,
Кәс надә мә...
Гәли бьра,
Чawa чапкьм,
Бь чь чапкьм
Ве нәһәqие,
Ве нәмәрдие,
Тә'ләбәхтие...
Гәли бьра,
Р'абьн, qöткьн
Ве нәһәqие,
Тә'ләбәхтие,
Qәйд у зьнщир,
Бәсә бьбьн
Сефил, һесир.
Дәсте хере
Кәс надә мә,

Дәрмане мә
Дәсте мәйә.
Һ'әйрана wә,
Р'абьн жь п'йа,
Дәрмане мә —
Азайа мә
Дәсте мәйә.

4.

Шьван бу ви бәри
Щәмале п'ор' зәрин.
Р'ое әләк дькьр
Зер'е хwәйи бьк'ьр,
Бьһар бу һәр дәра
Бона дьла шәрав.
Кәре пез-р'әшелә
Р'әхе ч'ем дьч'ерә.
Ньшкева бу тәйрок,
Шьвин ләрьзин чок.
Тәйрока бей ә'wра,
Һьнгавтә дор, бәра,
Бу т'әрдина гөлла,
Дәште мәхмәр һьлат.
Дәһ т'ьрк ча гөре һар,
Ль пез бунә фәрwар.

Кьрьи гӧрмкә һьри,
Ажотьи wи бәри...
Чawa бькә Щәмал,
Нә к'омәкә, нә ч'ар.
Бе пьшт у бе биләк
Әwә, дьжмьи, ч'әмәк
Аг'ае чь бежә,
Wи бәталә п'ешә.
Иди пәз wи бәри
Ль һәв гьртийә к'ори,
Синор буйә һәсар,
Нә фәсалә, нә ч'ар,
Ле һәр нерие кәвәр
Әw машоqе р'ибәр,
Пешйа кери, бәләд,
Буйә qәwаз, мәлә ...
У щәмал р'от, пива:
— Гәнме мьн бу зиwан,
Әw аг'ае нәмәрд,
Wәлләт, мьнр'а бу дәрд.
Зар'ә бьрчи, тә'зи,
Манә фәqир, р'ьжи...
У фькьри Щәмал,
У qәй бежи дит ч'ар.
(Чьма wәхта дәрд һәйә,
Т'ьм дәрман жи һәйә).
Бьлур даре чаме

Зорәк да мьqаме.
Qәйде нерйа чәләнг
Ль пез бу т'әсәлә.
Нери гöh пиж кьрьн,
Ле синор бу дьр'и...
У нери лəзкьр мəш,
Qәйда wир'а бу əшq,
Xwə авитә Әрəз,
Да ду wи кəре пəз.
У дəh дьз-гöре hар
Пешйа пез бун h'əсар.
У пəз wан бу т'офан,
Хöре wан бу щəфа.
Ман wи бəри тьма.
Мьр'уз, п'ор у п'ошман.
У həр т'ьркəки кал
Хəбəр анин сəр зар:
— Оро, к'örде нəмам,
Пəз, к'исе тəда ма.
У п'əр'ани сəрмəст,
Нə'ла xwə кьрə qəст.
Ньha wəхте дьчьн
К'örда т'алан бькьн,
Дьбен: — Ч'əка к'örда
Бьлурə дəст wанда,
h'əта мьqаме wан
У бьлур жи hənə

Иди т'алан, т'улан
Нə qьcмəте мəнə!
... Иро шəмалə вьр,
Wьр кəлəмə, вьр-гӧл.

5.

Ӈ'əйран,
Wə жь мə херə,
Ӈ'əйран, wə жь мə херə.
Т'ьрбе сəд баве мə
Нав ве хwəлиеданə.
Əв хwəшхwəшке гəвəз,
Мерг, бəйаре ə'тлəз
Жь аха кал, бава
Бунə хəмьл, р'əwa.
Кӧ ӈат Сəлаӈ'един,
К'ӧрд бун вьра сəр зин.
Ӈьлдьн Мəме Ала,
Ӈьлдьн Qəрət'аждин,
Ӈьлдьн Кəр' у К'ӧльк,
Ӈьлдьн Wəрдəка де,
Ӈьлдьн дьрба у р'е,
Ӈьлдьн ч'йа гедук,
Т'əмам е мə бун хут.
К'ӧрд бун бьра, щотк'ар,

Малхӧе чар ӈəзар сал.
Бежьн, ӈун жь к'ӧнə?
Wə кьр awqac гӧнə.
Wə waрe мə щьнəт
Хəwəра кьрə бьнйат,
Wə qиз у буке мə
Шеланд... Ӈун бун щəрмə.
Чингиз хане qӧт'ам
Ӈун wир'а бун хӧлам.
Багəра wи к'окбьр'
Ӈун гиӈандə ль вьр,
У ӈун бь xwə хӧлам,
Мəр'а бунə хӧдан,
Нəӈəq, нəмам, qəда
Р'öh' у мала мəда.
Демəк, ӈуньн меван,
Ле əм малхӧе, хӧдан,
Т'əриqа кал шə'дə,
У qазийə wə'дə.
Ӈ'əйран,
Wə жь мə херə,
Ӈ'əйран,
Суще мə чьйə,
Меван дьщə'динə
Малхӧе мал дəринə.
Ле т'əриqə шə'дə,
Ле qазийə wə'дə,

Малхöе тəр' щанə,
Qəwат у гöманə
Жь хwəлийа кал у бава
Т'öщар нə п'ошманə.

6.

Сьвə зуйə,
Wəрзəбае Wане те.
Щав qьжькə,
Т'əв ч'ьлке баране те.
Диса кəла
Диарбəк'ьр хəзəбə,
Мьрьн бəла
Хорте т'уксьз ə'зəбə.
Гəли хушка,
Гöли, бьска биньн хар,
Бой хатьре
Wət'əнп'ərəсте п'əргал.
Wəлате мə
У ч'йае мə h'əзнинə,
Гöнд, бажар'е
Мəда кован у шинə.
Дае, р'абə,
К'öрдстана мьн зəйнət,
Qöл хwəш набə

Нә бь hесра, нә бь бәйт'.
Дае, р'абә,
Әз h'әйрана лаwе тә,
Hесьр забьн
Бьра т'ьм жь ч'ә'ве тә,
Дьле т'әва
Иро көл у бьринә
Р'ож у т'әва
К'өрдстане бе тинә.
Ч'әме П'ае,
Фәрат we сор дьк'ьшьн.
Мьзгин нае,
Хун у hесьр дьр'ьжьн.
Сип'ан, Гргур'
Иро we р'әш гьредан,
Кәр'бун т'әмбур,
Эрдәк бунә xwәй, хөдан.
Р'абьн, гәли
Бьре мьнә бәрәдәр,
Тәйах, qәwин
Бәр we бьруска бәт'әр.
П'ак заньбьн,
Xwәш заньбьн,
Чьqас нәйар
Ч'ьqле даре wәшинә,
К'өрдә пола,
К'ока wана

Дьһа we зор бьминә,
Дае, р'абә,
Әм әскәре ордйа тә,
Дае шабә,
Мьзгин, тәр'а, азадйә.

7.

Р'ое дабу нәдир,
Зер'кьлдабун зозан,
Тиренщ бубун зьнщир
Мина р'әхте qиза.
Дьжмьне дьл кәвьр
Дакӧтабу сәр гӧнд,
Т'алан дькьр, дьбьр
Ль нав ч'иае бьльнд.
Р'абун, гӧнди бун йәк,
Данә һәв сонд, qьрар,
Һьлдан хӧрәк у ч'әк,
Р'абунә пеш нәйар.
Хирәт wанр'а бу тин,
Бунә кӧлм у биләк,
Ажотьн сәр дьжмьн
Бой аха хwә т'ьбәрк.
Мала Һ'әсәнда пар
Шайа тае т'әне,

Говәнд бубу ḥәсар,
Хәмла р'әнгинә ле.
У бук аниnә мал,
К'еф кьрьн та нишәв,
Әшq бу дайка Хәзал,
Шабун дә'wәтван т'әв.
У финщане qawe
Р'езбун сәр мьсине,
Шәрбәт у гölаве
Qизе кәзи тиньн.
Нәh мәh бунә зьнщир,
Буке кörәк ани
У мале кьр т'ьвдир,
Мәсрәфа хwәш данин.
Дöә'а кьрьн, готьн:
— Шькьр, зар'и мерә,
We хwәй бькә амьн
Wәт'ән мина шера.
Чьле зар'е т'önә,
Ḥатә сәр гönд нәйар,
Де у баве гönә,
Нәбу илащ у ч'ар.
Чу шер' тае т'әне,
Бу шер ль мәйдане,
Бу кәла пеш нәмам
Бона К'örдстане.
Бука зевстани

Бь дьләки бьрин,
Қ'ьлам wa ћәв ани
Бона зар'а көр'ин:
«Р'азе, лао, р'азе,
Баве тә чуйә, шер',
Р'азе, лао, р'азе,
Бәнгзе тә набьм т'ер.
Баво буйә әскәр,
Лawe Қ'өрдстане,
Wәки т'ө ба, багәр
Нәен сәр щолане.
Щолана мә әв ах,
Qөр'нә, сал у зәман
Wәт'ән бу ах у wax
Дәст нәйар у нәмам.
Р'азе, лао, р'азе,
Баве тә чуйә шер',
Р'азе, лао, р'азе,
Бәнгзе тә набьм т'ер».
Р'ож ћәв ћунә гәwлаз,
Ћат бә'сәкә нәхер,
Баве ә'мре xwә да
Бона мьскән нав шер'.
У бука йәксалә
Бь дьләки бьрин,
Қ'ьлам ани зарә
Бой зар'а xwә көр'ин.

«Р'азе, лао р'азе,
Баве тәйи шәһ'ид,
Бой мә сәри дани
Баве тәйи ә'гит.
Р'азе, лао, р'азе,
Зукә, мәзьн бьбә,
Т'өщәр нае р'ае,
Дәwса баве бьгрә.
У дьбежьн ньһа
Wәхта мьж, думанә,
Сәр синорә дьһа
Лawe К'өрдстане.
У әм т'әмам дьләк,
У әм т'әв жи әскәр,
Һәвр'а пьшт у биләк
Бой хwәлийа хwә т'ьбәрк.
Бьра баш занбьн,
Херхаз, qомси, нәмам,
Әм ә'мре хwә дьдьн
Бой К'өрдстана щан.

8.

Мьж бубу һьри
Ль сәр Стәмболе,
Хөнав дьбари
У дьбу һьри.

Гәмйа мә мәзьн
Дewәкә п'ьр'хӧр,
Босфор шов дькьр
Бә'р дьбу бьһӧр',
Босфора бәдәw,
Щьнәта зәмин,
Гогәрч'ин у кәw
Әзмин хәмьлин.
Гәми сәкьни,
Гьредан зьнщир,
Qәрах сьнщьрин
Бь мәрве фәqир.
Хортәки бәжн, бал,
Сьмелә qәт'ран,
Һ'әйр у һ'ьжмәк'ар
Мә мабу тьма.
Айа Софйа
Бубу шә'да мә,
Шә'да дӧ к'ӧрда —
Т'әфәкуре һәв.
У һәр бь ч'ә'ва
Мә һәвдӧ фә'мкьр,
Дьле мә һьнгавт
К'урәкә эгьр.
«Бәле әз к'ӧрдьм,—
Wи да щаба мьн,—
Ле дәстур нинә,
К'ӧрди хәбәрьм».

Зьмане т'ърки
Мә готьн хәбәр,
Дьле мәда к'ин
Мәр'а бу к'әсәр.
Мьн бе h'әмди хwә
Кьрьн әв ньфьр':
— Хwәде, щә р'абә
Жь хәwа к'ьбир,
Ча qәбул дьки,
Зьмане т'әв шир
Мә асах дькьн.
Льнг у баске мә
Qәп'әщә, бьзмар,
Ле зьмен чьма
Дькьн нав h'әсар?
Хwәде к'е hьлдә
Шурәки hәqие?
У к'окбьр' бькә
Әве нәhәqие.
Дө hесьр-мори
Хорт анин харе
Әм hәвр'а гори
Ль нав h'әсаре.
— Хwәзла мьн бь тә, —
Әwи hеди гот, —
К'өрди хәбәрдә,
Дьле мьн дьсо,
Дькьм к'уви бьм

Жь әве дьне,
Һәр нәqьшриньм
Әз әве зьне.
Ах, т'ер хәбәрдьм
Зьмане ьне
У т'әркәсәрбьм
Жь әве дьне...
Ле к'өрда һәр'ьм,
Ах, дәрде мьнә,
Чawa бьфьр'ьм,
Wax, тө чар төнә...
Мә мьле һәв гьрт
Чунә дәст, р'уйе һәв,
П'ела һәв дьхьст,
Мәльси бу шәв.
Ңуфин тәмие к'әт,
Бина xwә к'ьшанд,
Хортәки бәтр'әнг
Зьнщирәк шьданд
У жь щи ләqйа
Гәмйа мә мәзьн,
Тә дьгот һәжйа
Бә'ра р'әш т'әмам.
— Ог'ьрбә тәр'а, —
Хорт кьрә qир'ин,
Дәнге wи пәк'йа
Нивәка ә'змин.
Әзи гөманьм,

We бəхте мəр'а
Бе сьва т'əзə,
К'ӧрдстана ша
Аза у мəh'кəм
We р'абə сəр зин,
К'ьh'еле бажо
Биркə h'əйф у к'ин,
Дəрд у кӧле дин.
Wан чаха əз, тӧ
Бехоф у сəрбəст
Бьбиньн həвдӧ,
Бəшəра həрдəм
Бе сəр деме мə.
Зьмане к'ӧрди
Мəр'а бьбə тин...
Əw р'ож нə дурə,
Дьмəшə мьзгин,
Əw к'окбьр' дькə
Qədəхə, сура,
Кӧ мə хьлазкə
Жь зора шура.
К'ӧрдстана де
We р'абə сəр зин,
Ва, əw р'ож we те,
Биркьн дəрд у к'ин,
Азайа wət'ən
Дьле мəр'а тин.
1975—1986

Сәрәщәм

Шьер

Шьвәр'е 3
Дәwрәк гӧлә 3
Т'әмйа 4
Ҷәм 5
Р'е 5
Qархун 6
Т'әв шире 6
Бьруск 7
Ӈатьм дьне 7
Ах, чь кьрьн 8
К'әлб дьәwтьн 9
Иро әз чум 10
Канйа 11

Поэм

Бәре к'ӧвда 12
Wи бәри Әрәз 73

Сәһ'иде Ибо
АЗАТИ
Шьер у поэм
Нәшьрәта «Советакан гроґ»
Ереван, 1988

Սահիդե Իբո
ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ
քրդերեն լեզվով
Բանաստեղծություններ և պոեմներ
«Սովետական գրող» հրատարակչություն
Երևան—1988

Саиде Ибо
СВОБОДА
Стихи и поэмы
(На курдском языке)
Издательство «Советакан грох»
Ереван—1988

Р'едактор — **Ә'лихане Мәме**
Шькьлк'еш — **С. Сафйан**
Р'едакторе бәдәwәтие — **Щ. Гаспарйан**
Р'едакторе техникие — **Ә'. Мусойан**
Қоректор — **Ә'лихане Мәме**

ИБ № 6269. ВФ 07154. Шандьнә р'езкьрьне 18.01. 1988. Бона нәшьркьрьне qолкьрьнә 6.IV. 1988. Һәрфе щур'е бәдәwәтие. Нәшьркьрьна бьльнд. Бәлгед чапкьрьнейә qәwли 4,02. Бәлгед нәшьрәте 3,25. Тираж 500. Т'амбә формат $70 \times 108^1/_{32}$. Qимәт 35 кәп.
Нәшьрәте «Советакан гроґ», Ереван-9. Терйан 91.
Чапхана 1, йа Қомитейа шӧхӧле нәшрәта, полиграфие у к'ьр'инфьротана к'ьтебайә дәwләтейә Р'еспублика Әрмәнистанейә Советиейә Сосиалистие. Алавердйан, 65.

EZDIKI.COM